

Андрухович Юрій Ігорович

Життя та творчість

Поет, прозаїк, есеїст, перекладач. Колишній віце-президент Асоціації українських письменників. Народився 13 березня 1960 р. в Станіславі (нині Івано-Франківськ), Закінчив редакторське відділення Українського поліграфічного інституту у Львові (1982) та Вищі літературні курси при Літературному інституті в Москві (1991). Працював газетярем, служив у війську, деякий час очолював відділ поезії івано-франківського часопису "Перевал" (1991—1995). Був співредактором часопису "Четвер" (1991 — 1996).

Творчий доробок Андруховича формально можна поділити на два головні річища: поетичне й прозове. Поетичний дебют Андруховича відбувся в першій половині 80-х рр. і завершився виходом у світ збірки "Небо і площі" (1985), загалом прихильно зустрінutoї критикою. Того ж року він разом із В. Небораком та О. Ірванцем заснував поетичну групу Бу-Ба-Бу (скорочення від "бурлеск-балаган-буффонада"). Проте друга; поетична збірка Андруховича ("Середмістя", 1989) носить швидше не "бубабістський", а "елегійно-класицистичний" характер. Уповні "балаганно-ярмарковою" можна вважати натомість третю збірку — "Екзотичні птахи і рослини" (1991, перевидання "Екзотичні птахи і рослини з додатком "Індія" — 1997, 2002). Домінантою поетичної картини поета в усі періоди його творчості видається напружене шукання "духовної вертикалі буття", суттєво занижене тенденцією до примирення "вертикального з горизонтальним". Звідси — стале поєднання патетики з іронією, нахил до стилізаторства і заміна "ліричного героя" щоразу новою "маскою".

З прозових творів Андруховича найперше був опублікований цикл оповідань "Зліва, де серце" ("Прапор", 1989) — майже фактографія служби автора у війську, своєрідна "захалавна книжечка", що поставала під час чергувань у вартівні. 1991 р. з'являється друком оповідання "Самійло з Немирова, прекрасний розбишака" ("Перевал", № 1), що ніби заповідає характерні для подальшої прози письменника риси: схильність до гри з текстом із читачем, містифікаторство, колажність, еротизм, любов до магічного і надзвичайного. Романи "Рекреації" (1992, перевидання — 1997 і 1998), "Московіада" (1993, перевидання — 1997 і 2000) та "Перверзія" (1996, перевидання — 1997, 1999, 2000, 2002) при бажанні можна розглядати як трилогію: героєм (антигероєм?) кожного з них є поет-богема, який опиняється в самому епіцентрі фатальних перетворень "фізики в метафізику" і навпаки. Усі романи являють собою доволі відчутну жанрово-стилістичну суміш (сповідь, "чорний реалізм", трилер, готика, сатира), час розвитку дії в них вельми обмежений і сконденсований: одна ніч у "Рекреаціях", один день у "Московіаді", п'ять днів і ночей у "Перверзії".

Есеїстика Андруховича виникає внаслідок його частих подорожей до інших країн і поступово складається в майбутню "книгу спостережень" над нинішніми особливостями європейського культурно-історичного ландшафту. Перший варіант такої

книги — "Дезорієнтація на місцевості" (1999). Разом із польським письменником А. Стасюком видав книгу "Моя Європа: Два есеї про найдивнішу частину світу" (польське видання — 2000, українське — 2001, німецьке — 2003р.) — текст, написаний до цієї книжки Андруховичем, носить назву "Центрально-східна ревізія" і являє собою спробу гранично відвертого осмислення власного "часу і місця".

Творчість Андруховича має значний вплив на перебіг сьогоденного літературного процесу в Україні, з його іменем пов'язані перші факти неупередженого зацікавлення сучасною українською літературою на Заході.

Твори Андруховича перекладено і видано у Польщі, Німеччині, Канаді, Угорщині, Фінляндії, Росії, Сербії, США (окремими книжками), Швеції, Австрії, Болгарії, Хорватії, Білорусі, Литві, Словаччині (окремими публікаціями).

Серед ряду літературних нагород — Премія ім. Гердера (Фонд Альфреда Тьопфера, Гамбург, Німеччина) за 2000р.